

Адыгэ

1923-рэ илъэсым
гъэтхалэм
кыщегъэжыгъэу
кыдэкы

№ 59 (22988)

2024-рэ илъэс

БЭРЭСКЭЖЫЙ
МЭЛЫЛЪФЭГЪУМ и 3

ОСЭ ГЪЭНЭФАГЪЭ ИЭП

6 +
тисайт

WWW.ADYGVOICE.RU

тихытыу нэклиубгъохэр

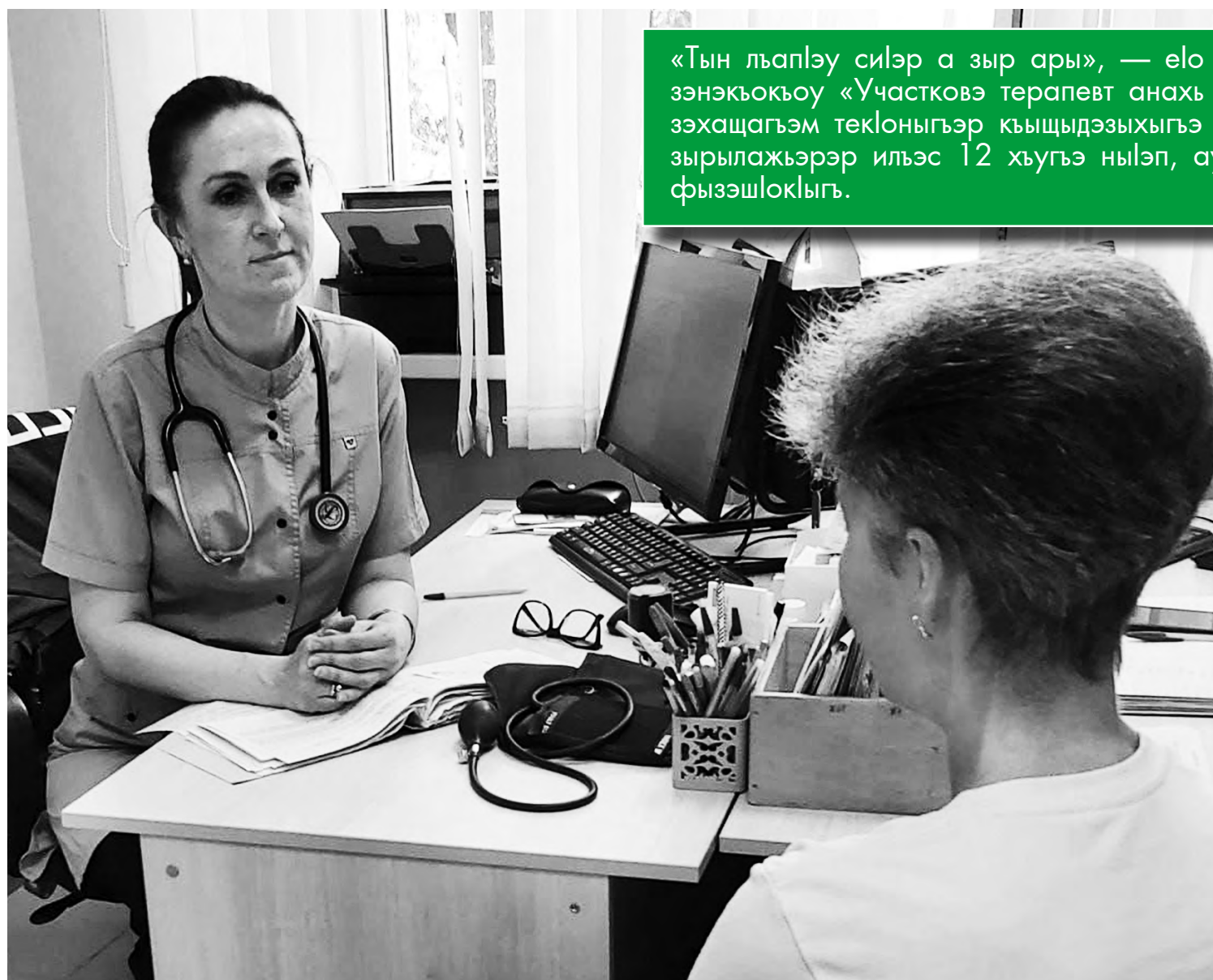

мажъ

Адыгэ Республикэм и Правительствэ игъэзет

Юф пшлэмэ, укъялътэгъушт

«Тын лъаплэу силэр а зыр ары», — ело апэрэ республикэ зэнэкъокъоу «Участковэ терапевт анахь дэгъу» зыфилоу мыгъэ зэхашагъэм теклоныгъэр кыщидэзыхыгъэ Татьяна Оджа. Исэнэхъат зырылажьэрэр илъэс 12 хугъэ нылэп, ау илофшлэнклэ къахэщыныр фызэшлэжыгъэ.

гъусэрэ ежыиррэ пшъэшъищ зэданы. Нахьыжхэм сэнэхъатхэр зэрагъэгъотых, нахьыклэр гурыт еджаплэм члэс. Ныхьым-рэ нымрэ ясэнэхъат гъогу лъыгъэкуатэу пшъэшъэжыкы гурытым, Оджа Самера, медицинэм зыфигъэзагъ, Москoвскэ къэралыгъо медицинэ университетэу И.М. Сеченовым ыцлэ зыхьырым щеджэ. Джащ фэдэу Татьяна спортыр, еджэныр, чыгхатэр ылэжыныр ыкли бзэхэр зэригъэшлэнхэр ыгу рехы. Нэмыцыбзэр, французыбзэр, инджылызыбзэр ыкли хиндир ешлэх. Ищылэныгъэ икъоу ылытэным пае а лъэныкыо пстэури ащклэ лахь хэмычых. Джы щытхуцлэу кыплэжыгъэм пшъэдэкыжыгъэу ежым зыфильгъэу-жырэр нахь ыгъэлъашыгъэу псэушт, юф ышлэшт.

— Анахь дэгъоу узалътэклэ, пшъэдэкыжыгъэри нахь ин мэхъу. Ар къебгъэлыхь хуыцтэп, ары паклошгъ, бгъэинын фадэ. Уис-нэхъатклэ шлэныгъэу уилэхэм ренэу ахэбгъэхъон, уахътэм удиштэн фадэ. Ары сызэрыгъуа-зэрэри, сепклэ симурадри. Юф-шлэным сыхэкышхтэп, сыз-щылэжыгъэрэ Изаплэм синеушрэ мафэ есепхы, — ело Татьяна.

Терапевт анахь дэгъум иккыхэхын фэгъэхьыгъэ зэнэкъокъур тилэ зэрэху-гъэр Татьяна игоу елытэ. Юфшлэ ныбжыкылэхэр сэнэхъатым кыкхэщэгъэн-хэмклэ, юфшлэным клэгъэгушлугъэнхэмклэ ишлугъэ къэклоштэу мэгугъэ. Ежыр зэнэкъокъум итарихь апэрэу хэхъагъ. Псауныгъэр къэхуымэгъэнымклэ Минис-терствэм иколлегии изэхэсыгъо АР-м и Лышхъэу Къумпыл Мурат цлэ лъаплэр къэзыушыхъатырэ бгъэхалъхэр Татьяна Оджа кыщыритыжыгъэ.

Шъушлэным пае

Зэнэкъокъоу «Участковэ терапевт анахь дэгъу» зыфилоу мы илъэсым кыщегъэжыгъэу АР-м и Лышхъэу Къумпыл Мурат ыгъэнэфагъ. Сэнэхъатым хахь егъэшлыгъэныр, ныбжыкылэхэр къещэлэгъэнхэр ащ иплъэрылтхэм ащыщ. Теклоныгъэр кыдэзыхырэм шлухъафтынэу сомэ мин 250-рэ фагъэнафэ, я 2-рэ ыкли я 3-рэ чыплэхэр — сомэ мини 150-рэ ыкли мини 100.

АНЦОКЪО Ирин.

2012-рэ илъэсым кыщегъэжыгъэу Мыекьопэ къэлэ Изаплэм участковэ терапевтэу ар щэлажьэ. А уахътэм кы-клоцл АР-м псауныгъэр къэхуымэгъэ-нымклэ и Министерствэ ищытху ыкли ирзэныгъэ тхылхэр кыратыгъэх, ау мыщ фэдэу, республикэ мэхъанэ илэу кызырэхэгъэщырэр апэрэ ыкли ар ежыр-клэ зэмыжэгъэхэ шлухъафтын хугъэ.

— *Ю хэлът, теклоныгъэр кыдэсхы-гъэу кызысалом, лъэшэу сигонагъ.*

Шыпкыгъэр пшоцтмэ, сезэгъахэт.

Сиофишлэнклэ ащ нахь тын лъаплэ-ненэ сишэ, — кыддэгъошагъ Татьяна.

Татьяна 1979-рэ илъэсым тыгъэгъазэм и 19-м Пшызэ шьолъыр ит къалэу Ко-реновскэ кыщыхуыгъ. Ятэ топографи-ческэ къулыкъум иподполковник, янэ — врач-пульмонолог. Сэнэхъатым иккы-хэхынклэ янэ илофшлэн ащ гъуазэ фэхъугъ. Я 22-рэ Мыекьопэ гимназием щеджагъ, нэужым Лъапкэ зэныбджэгъуныгъэм и Урысые университетэу Патрис Лумумбэ

ыцлэ зыхьырым медицинэмклэ ифакультет кыуухыгъ, ординатурэр илъэситурэ Мо-сква щихыгъ. 2006 — 2008-рэ илъэсхэм Индием илъэсито юф щылашэ, ащ ыуж иунагъо игъусэу Адыгеим кыгъэзэжыгъ ыкли илофшлэн Мыекьуапэ щыпидзэжыгъ. Непэ Татьяна цыфмэ цыхъэ зыфашырэ врач, зэ къеуаллэрэм ренэу ыдэжъ къе-гъэзэжы, исэнэхъат хэшлыкыу фырилэмрэ гуклэгъоу хэлъымрэ уасэ афашы.

— *Терапевтыр сэнэхъат кызырыклоу бэм къащэхуу шхъае, зыгорэм укыгъэгъумэкыгъэмэ, ары апэу узэуа-лэрэр. Етланэ ащ ылъэгъурэм елы-тыгъэу узкколлэщтхэр, Изаплэу кы-уахыылэщтыр къегъэнафэх. Арышгъ, терапевтым мэхъанэшхо ил. Уз зэфэ-шхъафхэр ялэу бэдэд кытэуаллэрэр. Ахэм ащышхэм унэм укложыгъэм и уагунышхэ: «Мыщ сьдэушхтэу селазэмэ нахьышлуа, адрэм сьдэу-шхтэу сьдэлэнылэщтэ?» Угу лъэшэу зыфэузыхэрэри къахэкых. Ары нахь*

мышлэми, ар сэ сиофишлэн, шлу сэ-лъэгъу. Непэ, анахь мажлэм, зы нэбгы-рэ нахь мыхъуми сишлугъэ есэгъэ-кышху. Ежы цыфхэри шлуклэ кы-отэжыых, кыпфэразэх. Ащ лъэшэу сэгъэгъушлэ, — кытфилоутагъ Татьяна Оджа.

— *АМ: Сымаджэм игумэкыгъо кы-зыуихыплэклэ, сыда анахь шхъалэр?*

— *Цыхъэ кыпфишлыныр ары. Ар-мырмэ, зыгъэгъумэкыгъэр икъоу кыпфилоушхтэп, зыгорэ ыушгъ-фышхт, ятлонэрэу кыпфэкложы-шхтэп. Етланэ, уврач зыхъуклэ, цыфхэм уадэгъушхтэп, ары, сыда плэмэ ахэр зэфэшхъафых: зыр — плыыр-стыр, адрэр гу-щылэнклэ мзукытэ е губжыгъэ. А пстэури кыдэплэтытэн фадэ.*

Татьяна ищылэныгъэклэ лъэныкыоры-гъазэу щытэп. Юфшлэным игоу зэрэ-фифэрэм фэдэу унагъори ылыгъ. Ишхъэ-

Урысыемклэ псауныгэм ипсыхьан
зыщыдэлэжэхэрэ шьольыритф
пэрытхэм Адыгеир ахэт.

Республикэм щыпсэхэрэм
япроцент 56,8-р физкультурэмрэ
спортымрэ апылтых. А пчягэ-
хэр АР-м иминистрэхэм я Ка-
бинет 2023-рэ ильэсымклэ лофэу
ышлагэм изэфэхьысыжхэм
шхьаихыгэ кьащишыг.

Спортымрэ физкультурэмрэ
уапылтынр аужырэ уахтэм
ишапх. Цыфхэр ащ фэагэ
зэрэхьыгэхэм кьэралыгым
илахышлу хэл. Мы лэныкым
хахь ышыным программэ пчя-
гэ фэлажэ. Адыгеир пштэм,
блэныгэ ильэсым физкуль-
турэмрэ спортымрэ язегьушом-
бгун сомэ миллион 920-рэ
пэлухаг. Гьэрэко закъо Мы-
екьопэ районим ит псэуплэу
Майскэм физкультурэмклэ псэ-
опьаклэ шагьуцуг, ГТО-м зы-
щыфэбгьэхьазырын плэклышт
чыпаклэ Ханскэм шагьэпсыг.
Ащ даклоу Мыекьуапэ испорт
еджэпихымэ ялофшэнклэ ящы-
клэгэ лэмэ-псымэхэр афащэфы-
гэх. Непэ спорт чыплэу Ады-
геим итым ибагьэклэ Урысыем
игурит кьэгьэлэжхэм
ашхьадэклэ — процент 62,1-рэ.

«Непэ тызнэсыгэ лэагьлэхэр
кьемылхынхэм ыкли спортым
пыщагэ хьунхэмклэ ягузэклаблэ
мыкьосэным афшл а зы уахтэм
лэныкыо эффэшхьафхэмклэ лоф

тэшлэ: инфраструктурэ тэгэ-
клэжы, ящыклэгэ лэмэ-псымэ-
хэр, псэуальэхэр ятэгьэгьоты,
спортсменхэм, ахэр зыгьасэ-
хэрэми лэпыгэу тафэхьу. Ащклэ
лэпкьэ проектэу «Демографиэм»
ишлогьэхо кьытэклэ. Тапэкли а
лофшлэныр лэйдгьэклотэшт.
Пшэрыл шхьалэу тилэхэм ар
ащыш», — **кьыщелэ Адыгэ
Республикэм и Лышхьэ ите-
леграм-нэклубго.**

Мыщ фэдэ амалышлэхэм
яхьатырклэ республикэ, шьольыр
ыкли кьэралыгым мэхьанэ зилэ
зэнэжыкьухэр нахьыбэу Адыге-
им зызэхашх. Тиспортсменхэм
нахь дэгьоу загьэхьазырынмыкли
а пстэумэ яшлогьэхо кьэкло.
2023-рэ ильэсым лэныкыо
эфэшхьафхэмклэ Адыгеим
испортсменхэм бгьэхэлхьэ
хьушэ кьалэжыг. Европэм ыкли
дунаим ячемпионатхэм дышьэу
4-рэ джэрэу 2-рэ кьащахыг;
Урысыем изэнэжыкьу эффэш-
хьафхэм дышэ бгьэхалхьэу
33-рэ, тыжыныу 31-рэ, джэрэу
56-рэ кьащалэжыг. Кьэгьэлэ-
гьонышлэхэр зилэхэм ащыш
дзюдомклэ Олимпийскэ резер-
вым испорт еджаплэу Кобл
Якьубэ ыцлэ зыхьырэр. Ныбжэ
эфэшхьафхэр зилэ ныбжыклэ
523-мэ мыщ зышагьасэ. Мы

пчягьэм щышэу нэбгырэ 20-р
спортымклэ мастерыцлэм фэ-
банэх, 12-м ар кьагьэшхьыпкьэ-
жыг.

«523-р клэух пчягьэп. Мафэ
кьэс ныбжыкьлэхэр тштэнхэу
фаехэу кьытфэхлэх. Арыба спор-
тымклэ мыщ фэдэ псэолэшхэхэр
зыклашыхэрэр: клэпэчылкьухэм
альэгьунэу, кьехьопсэнхэу, кьэ-
клонхэу ары. Непэ спортым,
физкультурэм уапылтыштмэ,
амалышлэхэр щылэх. Тиеджаплэ
зэрэклэм имызажыкьоу, кимонохэ-
ри ятэтых. Зэклэри слорэп, ау
кьэгьэлэжхэм ялэытыгьэу
ильэсым зэ ахэр тэгьэклэжыкь.
Ахэр республикэ, федеральнэ
гупчэм кьатлупшырэ мылжыкьлэ
тэцэфых, — **кьыддэгьоцагэ
дзюдомклэ Олимпийскэ резер-
вым испорт еджаплэу Кобл
Якьубэ ыцлэ зыхьырэм ипашэу
Ордэн Адам.**

Непэ спорт лэпкьэ эффэш-
хьафхэмклэ Урысыем ихэшыпы-
кыгэ купхэм республикэм
испортсмен 61-рэ ахэт. Спор-
тымрэ физкультурэмрэ шьольы-
рым зыцгьэушомбгьуэным-
клэ Адыгеим зэшлуирырэ лофхэм
ари язэфэхьысыжышлу.

АНЦОКЬО Ирин.

Сурэтыр авторым ий.

Амалышлэхэр кьэтых

Урысыем и Почтэ 2024-рэ ильэсым
иятлонэрэ клэпэныкьоклэ тедзэгьу мини
6-м ехьумэ яклэтхэн кьызылуирыг.

Компанием исайт иразделэу «Подписка онлайн» зыфилорэм
шьузыфаем шьушыклэтхэн ыкли ахьшэу тефэрэр щышьутын
шьулэжыкьышт. Джащ фэдэу сьд фэдэрэ почтэ кьуамамэ, аужып-
кьэм, шьуиунэ шьуисэу, почтальоным илэпылэгьу хэлэу шьузы-
фаер кьышьутхыкьышьушт.

Почтэм икаталог хэлых общественнэ-политическэ, сэнэхьат
гьэнэфагьэхэм яхыгьэ, узгьэчэфышт гьэзетхэр ыкли журналхэр.
Электрон каталогым тетхэр ацлэклэ, индексимклэ ыкли кьыдэзы-
гьэклэжыкьлэ зэтеуыгьэхэу кьэбгьотынхэ плэклышт. Цыфхэм
ежхэм яшлэигоныгэ тетэу зыклатхэхэрэр мыщ тетэу кьызлэкла-
гьэхьанхэ альэжыкьышт: унэу зыщыпсэхэрэм елулыгьэ ящыкым
кьафьралхьащт, почтэ кьуамамэ щылэ абонемент ящыкым кьы-
радзэми хьушт.

Ащ нэмыклэу Почтэм кьепхыгьэу щытхэм социальнэ учрежде-
ниехэм апае шьулэ клэтхэныр агьэлсын альэжыкьышт. Федеральнэ
программэу «Шьулэным ичьыг» зыфилорэм ираздел кьырагьо-
тэшт тедзэгьоу зыфаехэр.

**лахьзэхэлэ обществэу «Урысыем и Почтэ»
ипресс-кьулыкьу**

Теклоныгьэм и Музей кьыщагьэлэжыгьоштых

Адыгэ Республикэм щыпсэурэ сурэтышл ныбжыкьлэхэр зэнэжыкьоу
«Теклоныгьэм и Музей ивернисаж» зыфилорэм хэлэжыкьоу рагьэблажыг.

Сурэтышл лэпэласэхэм ыкли Урысыем иапшээрэ
художественнэ еджаплэхэмрэ училищхэмрэ ащеджэрэ
студентхэу ильэс 20-м кьыщегьэжыгьэу 40-м нэс
зыныбжыкьэм ялофшлагьэхэм Теклоныгьэм и Музей
Москва дэтыр кьэжэ. Ахэр Хэгьэгу зеошхом фэгьэ-
хыгьэнхэ фае. Анахь сурэт дэгьоу кьыхахыштхэр
Теклоныгьэм и Мафэ фэгьэхыгьэ кьэгьэлэжыкьоу
хагьэхьащтых.

«Непэрэ лэахьаным иискусствэ Хэгьэгу зеошхом

Теклоныгьэу кьышдахыгьэм хэушхьафыкьыгэ чы-
плэ зэрэжиуытырэм мэхьанэ ил. Теклоныгьэм и
Музей ипроектклэ ишлагьэхэм сурэтшыныр езыгьэ-
жыгьаклэхэм ялэшлагьэхэм цыфьыбэ ащыгьозэшт, ахэм
хэхьоныгьэ ашынымыклэ лэпылэгьушлу лофтхьабзэр
афэхьушт, — **кьышдагьэщыгэ Теклоныгьэм и
Музей.**

Зэнэжыкьур лэныкьыуитлуклэ рагьэклокы: живопи-
сыр ыкли графикэр. лофшлагьэхэр шхьадж зыфэе

шапхэм рилхьэхэмэ хьушт. Хэгьэгу зеошхом ильэ-
хьан, ащ хэлэжыгьэ фронтвикхэр ыкли тылым
щылэжыгьэхэр произведениехэм кьахэгьэщыгьэнхэр
шэпхэ шхьалэхэм ащыш.

Зэнэжыкьум хэлажэ зышлэигохэм ялофшлагьэхэм
атехыгьэ сурэтхэр мэлылфэгьум и 20-м нэс агьэ-
хьынхэ фае. Осэшлэ анахь сурэт дэгьухэр кьыхахы-
штых, ащ ыуж а сурэтхэр Теклоныгьэм и Музей
изэкспозицие хагьэхьащтых. Ащ фэшхьафэу, цифрэм
тырадзэшт сурэтхэр планшетнэ кьэгьэлэжыкьоу
хэтыштых, ахэр Урыс унэхэм, Россотрудничествэм
ыкли музеем исайт кьащытыгьэщтых.

Зэнэжыкьум шапхэу пылпыр нахь игьэклотыгьэу
Теклоныгьэм и Музей исайт ижыгьотэшт: [https://
victorymuseum.ru/online-programs/competition/
vernizazh-pobedy/](https://victorymuseum.ru/online-programs/competition/vernizazh-pobedy/)

Ятлонэрэ ильэсныкьо клэтхэгьур макло

2024-рэ ильэсым иятлонэрэ мэзих тельытэгэ клэтхэгьу уахьтэр едгьэжыг.

**Республикэ гьэзетэу «Адыгэ макьэр» кьы-
зытхыкьы зышлэигохэр мыщ фэдэ уасэклэ
Урысыем и Почтэ икьуамамэхэм ащ щы-
клэтхэшьуштых:**

Индексэу П4326-р:

зы мазэм сомэ 207,57-рэ;
мэзитлум — сомэ 415,14-рэ;
мэзишым — сомэ 622, 71-рэ;

мэзитлум — сомэ 830,28-рэ;
мэзитфым — сомэ 1037,85-рэ
мэзишым — сомэ 1245,42-рэ.

**Фэгьэклотэн зилэ купхэм апае ин-
дексэу П3816-р:**

зы мазэм сомэ 204,14-рэ;
мэзитлум — сомэ 408,28-рэ;
мэзишым — сомэ 612, 42-рэ;

мэзитлум — сомэ 816,56-рэ;
мэзитфым — сомэ 1020,07-рэ
мэзишым — сомэ 1224,84-рэ.

Шьугу кьэдгьэжыкьын, джащ фэдэу лофшлэ-
плэхэм гьэзетыр кьыратхыкьышьушт — сомэ
240-рэ ащ ыуасэр, ильэсныкьом кьышдажыкьырэ
мафэхэм афэтцэжыкьышт.

Ежэ-ежыкьу кьаглохэзэ зыштэжыкьыштхэм апае
тигьэзет мэзишым ыосэщтыр сомэ 150-рэ, ар
редакциер зычлэт унэр ары зычлэлыштыр.

Юфшлэным изэфэхьысыжь

Урысые Федерацием и ДОСААФ ишюльыр отделениеу Адыгэ Республикэм щылэм илэгэ зэхэсыгом икыгэ илэсым икелуххэр щызэфэхьысыжьыгэ ыкы кыхьэгэ илэсымкэ ягухэлхэр шагэнэфагэх.

Шюльыр ДОСААФ-р

Ащ хэлэжыгэх АР-м и Къэралыгэ Совет — Хасэм идепутатэу Евгений Саловыр, гэсэнэгэмрэ шлэныгэмрэклэ министрэм игуадзэу Артем Журавель, АР-м и Общественнэ палатэ илыкыу Анна Крюковар, ДОСААФ-м ирайон кутамэхэм япашэхэр ыкы ныбжыккэ организациехэм ялыклохэр.

Къулыккым ипашэу Барцо Тимур юфшлэн зэрагэцаклэрэм кытегушылэзэ, общественнэ-къэралыгэ организациеу ДОСААФ-р цыфхэр дзэ къулыккым фэгъэхьызыргээнхэмкэ, дзэ-патриотическэ плуныгэ ягъэгъотыгэнымкэ граждан обществэмрэ Улэшыгэ Клуачлэхэмрэ зэзыпыххэр лэныкыу зэрэщытыр кыхигъэщыг.

— *Икыб къэралыгуабэхэр Урысыем кызырэлэуцугъэхэр ыкы хэушхьафыкыгэ дзэ операциер зэрэклэрэ кыдэтлытэхэзэ, къэралыгэ пшэрылгэу тилэхэм еклопаклэхэр къафэдгъотынхэ фае хьугэ. Тиофшлэн зыфэгъэгъэ лэныкыохэм ащыщху ныбжыккэхэм яегъэджен, патриотическэ плуныгэ ядгъэгъотыним, авиационнэ юфым, физическэ культурэм ыкы дзэ спорт*

лэпкэ зэфэхьысхэм афэдгъэсэнхэм ямэханэ нахь зыкылэтыг. Ащ диштэу тэри, икыгэ илэсыр кызырэкыу щымытыгэми, тиофшлэн зэрэдгъэпсыщтым ыуж титыг ыкы типшэрылхэр икыу дгъэцэклагэх, — кылуаг Барцо Тимур.

Шюльыр ДОСААФ-м ипашэ зэрэхигъэуэфыкыгэмкэ, къэралыгэ хабзэм икылыкыухэр, общественнэ ыкы ветеран организациехэр ягусэхэу юфшлэбзи 138-рэ рагъэклокыг (2022-рэ илэсым — 116-рэ), ахэм нэбгырэ мин 61-м еху ахэлэжыг. Дзэ операцием хэлэжыгэхэр, шхьафит ашыжыггэ шюльырхэм ащыпсэххэрэм ыкы зышхьэ кызырэхьыжыггэхэм апае шлушэ лэпылгэхэм яугъоин епхыгэ юфшлэбзэхэри мыщ хэхьэ.

Федеральнэ проектэу «Урысые Федерацием щыпсэххэрэм япатриотическэ плуныг» зыфилорэр шлуагэ кыхьэу республикэм зэрэщыпхырашэр Барцо Тимур кыхигъэщыг. Урысые дзэ-патриотическэ общественнэ движениеу «ЮНАрмием» дырлэ зэдэлэжыггэхэр лэагэклогатэ ыкы ахэр кызылэжыггэхэр юфшлэбзэ

32-рэ (икыгэ илэсым — 15) зэхачаг.

Джащ фэдэу цыфхэр дзэ къулыккым фэгъэхьызыргээнхэмкэ ыкы ныбжыккэхэм дзэ-патриотическэ плуныгэ ягъэгъотыгэнымкэ Зык гупчэ зэхэцгъэнымкэ юфшлэнэу зэрэххэрэм кызырэгъоигъэхэр ащ цыгъэгъозагэх. Къулыккыу зыхьыштхэр дзэ-учетнэ сэнэхьатхэм зэрафагъэхьыжыггэхэрэм даклоу техническэ сэнэхьат жьугъэхэми (СМТП) афырагъаджэх.

— *Дзэ-учетнэ сэнэхьатхэмкэ — нэбгыри 126-рэ (проценти 100-м нэсэу), техническэ сэнэхьат жьугъэхэмкэ — 2668-рэ дгъэхьызырг. Физическэ культурэ ыкы спортыр тыналэ зытет лэныкыохэм ащы. Республикэм испорт ыкы гэсэнэгэ*

организациехэм, ДОСААФ-м иучреждениехэм япхыгэу юфшлэу секции 61-мэ спорт лэпкэ 29-мкэ спортсмен мини 3,5-мэ ухьызырыгэ шаклу, — хигъэуэфыкыг Барцо Тимур.

Икыгэ илэсым Урысые Федерацием и ДОСААФ ишюльыр отделениеу Адыгэ Республикэм щылэм зыфигъэуцужыггэ пшэрылхэр икыу фэдизэу ыгъэцэклагэх. 2024-рэ илэсми пшэрылгэу гъэнэфагъэхэр ашыгэх. Ахэм ащыщх: чъэпыогъу мазэм зэфэхьысыж-хэдзын кампаниеу ялэштэм зыфэгъэхьызыргэныр, ыпшэккэ зигугу кэтшыгэ Зык гупчэм игъэлсын лыгъэклогтэгэныр, организацием хэхьыггэ ышынмкэ финанс-экономикэ зыпкытынгэм аналэ тыра-

гэтыныр, лэныкыу пстэумкы ныбжыккэхэм адызэрэххэрэ юфшлэным хэгъэхьоныр, нэмыкхэри.

Юфшлэным илэсым ДОСААФ-м илофшлэн чанэу хэлэжыггэхэм юбилейнэ медалхэр, щытху тхылхэр аратыгэх. Къэклогырэ Штандартыр ыкы плакеткэр Тэхутэмкыое район кутамэм фагъэшшоаг.

Щытху тхылхэр аратыгэх дзэ-патриотическэ клубэу «За-ОтечестVo» зыфилорэм ипашэу, народнэ депутатхэм я Мыекыопэ кэлэ совет идепутатэу Владимир Стасевым, Адыгэ Республикэм лэпшэ бэнэнымкэ, панкратионнымкэ, спорт зэпэуцунымкэ и Федерацие изэхэщаклоу ыкы ипашэу Къэлэшьэо Аскэр.

ЮШЫНЭ Сусан.

Зэрифэшъуашэу агъэцэклаг

Ащ хэлэжыгэх къалэм имэрэу Геннадий Митрофановыр, ащ игуадзэу, Мыекыуапэ иветеранхэм я Совет итхьаматэу Юрий Томчак, народнэ депутатхэм якъэлэ Совет ипашэу Джармэкэу Азмэт, Мыекыуапэ идзэ комиссарэу Алексей Сантасовыр, дзэ частхэм, ТОС-хэм, общественнэ ыкы гэсэнэгэ организациехэм ялыклохэр.

2023-рэ бжыхэ дзэ дэщыггор зэрэклаггэм А. Сантасовыр кытегушылэзэ, республикэ дзэ комиссариатым къафигъэнэ-фэгэ пшэрылхэр проценти 100-м нэсэу зэрагэцэклаггэр хигъэуэфыкыг.

— *Улэшыгэ Клуачлэхэм ядзэ зэфэхьысхэм къулыккыу ащызыхьышт нэбгырэ 90-рэ фэдиз ащаг. Дзэ дэщыгом аныбжыккэ къулыккыу ахьынэу зытефэрэ нэбгырэ 800-м еху чыплэ комиссариатым къэклоплаг. Кыхэзгъэщымэ шлоигуу мыпчъагэм ыпэккэ къулыккыу зыщызыдыщыггэ нэбгырабэ зэрэхэтыр, — кылуаг Алексей Сантасовым.*

Къулыккыу плэлэ гъэнэфаггэккэ зыфызэклахьаггэхэм япчъагэ мы илэсым хэпшыккэу хэхьаг. Ащ лэапсэ фэхьыггэр аныбжыккэ къулыккыу зыхьынэу кызытефэххэрэм ащыщыбэм апшэрэ гэсэнэгэу зызэраггэгъотырэ нэуж магистратурэм,

Бжыхэ дзэ дэщыггор Мыекыуапэ зэрэщыклаггэр ыкы гэтхэ дзэ дэщыггоу мэлылфэгум и 1-м рагъэжыггэм изэхэщэн зыщытегушылэггэхэ зэхэсыгоу кэлэ администрацием щыклаг.

А. Балабас

аспирантурэм зэрэчлэхьажыггэхэр ары. Джащ фэдэу кэлэ дзэ комиссарым кызырэлэуаггэмкэ, бжыхэ дзэ дэщыггор оклофэ ежэ яшлоигъоныггэккэ еджэныр зэпагъэуи къулыккыу клогэ студентхэр кыхэкыггэх.

— *Шьугу кызыгъэкыжыггэм шлоигуу ыныбжыккэ дзэ къулыккыу зыхьынэу кызытефэххэрэм ядэщын хэушхьафыкыггэ дзэ*

операцием зыкы зэремыпхыггэр ыкы ахэр ащ зэрамыщэцхэр. Япалгэ кызырэлэуаггэм тетэу игъом ядэжэ къагъэкложыщтых. Ау ахэм шлоигъоныггэ ялэмэ, зэзэгъыныггэккэ къулыккыу ахьын фитых, — хигъэуэфыкыг кэлэ дзэ комиссарым.

Джащ фэдэу Мыекыуапэ идзэ комиссар аналэ зытырариггэ-

дзаггэхэм ащыщ 2024-рэ илэсым кыщеггэжыггэу хулыфггэхэу илэс 18-м кыщеггэжыггэу илэс 30-м нэс зыныбжыггэр дзэ къулыккыу зэрэщэцхэр. Физическэ лицэхэм ыкы юфшлэплэхэм алутхэу дзэ къулыккыу зыхьынэу зытефэххэрэм игъом макъэ язымыггэлухэрэм тазырэу атыралхьэрэм хэгъэхьаг.

— *Сицыхэ тель мы юфым фэгъэгъэ структурэ пстэуми ткуачлэ зэхэлэу юф зыдатшэккэ, гэтхэ дзэ дэщыггори зэрифэшъуашэу зэрэзэхэтщэщтым, — кылуаг военкомым.*

Зэхэсыгом икелухым къалэм имэрэу Геннадий Митрофановым кызырэлэуаггэмкэ, зэзэгъыныггэккэ дзэ къулыккыу хыгъэным ишлуаггэхэр нахьыбэрэ цыфхэм къафалотэн фае. Зэзэгъыныггэм клатхэхэрэм ыкы ахэм яунагъохэм арысхэм УФ-м и Правительство, шюльыр хабзэм икылыкыухэм лэпылгэу зэфэхьысхэм арагъэгъотых.

— *Социальнэ фэгъэклогхэм ямызакъоу, ахьщэ тын гъэнэфаггэхэри дзэкылыкыушлэхэм аратых. Непэ УФ-м и Улэшыгэ Клуачлэхэм зэзэгъыныггэ адыклатхэрэм зэтыгъо ахьщэ тынэу сомэ мин 850-рэ фэдиз ратышт. Мыщ хэхэ дзэ шлуаггэхэр кызырэлэуаггэ алыкышт сомэ мин 50-р, — хигъэуэфыкыг Геннадий Митрофановым.*

Зэзэгъыныггэккэ къулыккыу зыхьы зышлоиггэхэм дзэ комиссариатхэм зафаггэзэн алыкышт, ахэм зэхэуытэггэ къэбарыр ачагъотышт. **Кэлэ дзэ комиссариатым иадрес: к. Мыекыуапэ, ур. Комсомольскэр, 217, телефоныр: 8(8772) 52-11-27.**

Александр БАЛАБАСЬ.

Куйко Шыхамбий ильэс

Непэрэ мафэр силыкы

«Псынэклэчэу чы бгэгупэм кыщыушрэм
Цыфыр насыпльыхоу фэзгэклон...»

зэхэл, ау ущымыгъошэным гу-
хуи акылышхуи ищыклагъэх;
уимыгапцлэу гьунджэм гэшлэ
тэрэз, гэшлэ псэтын кыпфы-
шинэныр насыпыгъ. Гэшлэныгъэм
щыцэу Куйко Шыхамбий кы-
убытыгъэр, кыгъэлъэгъуагъэр
маклэп, кызэритын амали Тхэм
кырытыгъ. Сурэт хьарзын мыр (ащ
фэдэхэр бэ, кьэлэклэ чанклэ, дахэклэ
иусэхэр ушэгъащэх озыгъэлони ахэт):
*Чэщым жьогъо быныр зэхэтэкъумэ,
Мазэр итынчыплэ щэгупсэфы.
Чыиэ лэшул огул щегъолъэхмэ,
Чыиэ, псыхом маклэу зегъэлсэфы. —
Джащ фэд цыф щылэныгъэри:
Гупшысаклэм тутын лугъор ещэкыгъэу
Гукъэкыжым клэлэгъу чэфри хэпшы-
кыгъ.*

*Дэпкы лъагэм нэмазлыкъри едзэкы-
гъэу,*

*Тхэм фэгүлэу мэээ шыпкы ынэкыгъ.
Мыхэр сурэт пшын плэкышхтхэп
умысурэтышлэу. Гушылэм сурэт хэпшы-
кыныр сурэтшын пстэуми анахь кы-
нынкы мэху...»*

Шыпкы дэд, тиадыгэ литературэ
ихьасэ мыпшыжыу шылажыжэрэм, ар
кээзыгъбаигъэхэм ащыц Куйко
Шыхамбий. Адыгеим имызакъоу, нэ-
мык шьолырма ипроизвениехэр

кыащыдэкыгъэх. Гушылэм пэе, кьалэу
Москва 2017-рэ ильэсым щагъэхъазы-
рыгъэ тхылъышхом — Урысыем щыпсэ-
урэ лъэпкэ зэфэшхьафмэ яусэкло
чъэпхыгъэхэу непэрэ мафэм тхэхэрэм
яусэхэр кыздэхьагъэхэм — Шыхамбий
ипроизвениехэри кыщыхаутыгъэх. Ар
Куйко Шыхамбий изакъоп, зэрэады-
гэ лъэпкэу тинасып, а тхылъ гэклэрэ-
клагъэу лъэпкэ 57-рэ кыызщатыгъэм
тызэрэхэфагъэр. Кьэплон хумэ, лъэп-
кышхэм кьэхъоу Урысыем щыпсэхэрэм
ащыцэу ежь иньдэлъф литературэ зилэр
ызыныкыу нылэп. Ахэм тэ тащыц, ар
насыпыгъэба, апэ тимытмэ, ауж тыхь-
нэрэп. Титхэкло нахьыжмэ кьагъэнэф-
гъэ гьогур, атхыгъэ произвениехэр
дунэе мэхьанэ зилэх. А гьогум рэкло
Куйко Шыхамбий, ныбжыу зыхахьор-
рэм даклоу ытхыгъэм ахегъахьо, гуп-
шысэ куоу илэхэм усэ сатырэ шлагъохэр
кьаклэпэклох.

Урысыем щыпсэурэ лъэпкхэм яли-
тературэ зэхэгъогагъэу кыздэхьагъэ
тхылъэу зигугъу кьэсшыгъэм Урысые
Федерацием и Президентэу Владимир
Путиным пэублэ гушылэ кыфишлыгъ.
Тхылъыр инэу, лъэгупхьэу, гэклэрэкла-
гъэу ыкыи зэгъафэгъэу шыгъэ. Куйко
Шыхамбий иусэхэу ащ кьыдэхьагъэхэм
афэшхьафэу ищылэныгъэ гьогу фэгъэ-

хыгъэ кьэбар клэкли тхылъым кьеты:
«Куйко Шыхамбий Исмахылэ ыкьор
— адыгэ поэт. 1963-рэ ильэсым Адыгэ
Республикэм и Кошхэблэ район ит
кьуаджэу Еджэркьуае кыщыхьугъ.
Адыгэ кьэралыгъо университетым ще-
джагъ, Литературнэ институтэу А.М.
Горькэм ыцлэ зыхьырэ кыуухыгъ. Ли-
тературнэ журналэу «Зэкъошныгъэм»
иредакторэу лэжыагъэ. Апэрэ мафэхэм
кьащегъэжыагъэу Адыгэ республикэ
тхылъ тедзэплэм лэф щиллагъ, ильэс
пчъагъэ хьугъэу ащ ипаш. Усэхэр зыдэт
тхылъхэр адыгабзэклэ ыкыи урысыбзэклэ
кьыдигъэкыгъэх. Урысыем итхаклохэм
я Союз хэт, культурэмклэ Адыгэ Респуб-
ликэм изаслуженнэ лэфышл, литературэм
ыльэныкыоклэ АР-м и Кьэралыгъо пре-
мие илауреат. Мыекъуапэ щэпсэу». Мыщ
дэжым кыхьэгъэхьожьынэу сыфай
Шыхамбий тхылъипшмэ яавторэу
зэрэщытыр.

Куйко Шыхамбий кызыхьугъэ
мафэмклэ тыфэгүшлэ, псауныгъэ пытэ
илэу, джыри итворчествэ хэхьоныгъэхэр
фишынхэу тыфэлъало. Ащ иусэ сатырхэр
тхыгъэм ублаплэ фэтшыгъагъэмэ, ахэм-
клэ тыухыжын:

«...Псэмрэ аджалымрэ ягъогу зэхэкы,
Хэти блэсщынэу сыфэгүлэжы.
Шулъэгүм имашуи бгэгупэм щыс-
лэу,
Жьалымы напэр зэманым ыубэу,
Непэрэ мафэр силыкы!
Сызфатхэрэр цыфы цыкы!»

ДЭРБЭ Тимур.

Зы унагъом фэдэу

Театрэм и Дунэе мафэ фэгъэхыгъэ кьэгъэлъэгъонэу «О семье и в шутку, и всерьез» зыфилорэр Пушкиным ыцлэ зыхьырэ Унэм тыгъуасэ щыкыуагъ.

тырахи ащ ычыплэ пчэгү гъагъэм
адыгэ кьуаер кытырагъэуцагъ. Ащ
елагъэм икыхэгъэщын Урыс драмати-
ческэ театрэм икьэгъэлъэгъон купклэу
фашыгъэр. Зэклэ кыызфэкложьырэр
кьэгъэлъэгъоным анахьыжыу хэт актри-
сэу пстэуми альпылэрэм, лэпылэгъу
афэхьурэм тын лъаплэр фагъэшъуашэ,
сыда плэмэ театрэр зы бын унагъом
фэд.

Лъэпкэ театрэм икьэгъэлъэгъон Мо-
сква щыпсэурэ усаклоу Мальвина Ма-
трасовам иусэу «Мам, поиграем?»
зыфилорэр гэшлэгъонэу щигъэуцагъ.
Уайкыкыо Асиетрэ Тамрико Осадзэрэ
нымрэ пхьумрэ ярольхэр кьашлыгъ.
Сабыхэм яцыкыгъом кыщыублагъэу
фэбагъэр, шульэгъур зэрэпхьыллэн
фаем, яклэцыкыгъом ахэм кьащы-
клэрэ аныбжэ зыкыкыкэ ны-тыхэмклэ
кьазэрэфызэкклэжыырэр гупшысэ ин
хэлъэу кьагъэлъэгъуагъ.

Еджэплэ театрэхэм, анахьэу Адыгэ-
лэ игурыт еджаплэу N 4-м щызэхэща-
гъэм, иактер цыкылухэм якьэгъэлъэгъон
непэрэ уахэтэм игумэклэ шхьалэр кы-
щыхагъэщын альэкыгъ. Телефонхэм,
социальнэ хьытыухэм ахэс клэлэцыкы-
хэм унагъом зэрэщыфыримыкыухэрэр,
ныбжэ-тыжхьэм ахэм янэшанэхэр кьа-
хэфэ зэрэхьурэр сэмэркьэу хэлъэу
кьагъэлъэгъуагъ. Адыгэ кьашьор телеф-
он хэсыным зэрэфырикьурэр нафэ кьа-
шыгъ.

Зыкызыгъэлъэгъогагъэ театрэ пстэуми
сэнаушыгъэ хьалэмэт, ямышыклэ ша-
пхьэхэр ахэлъэу зыкыашышхьу. Ныб-
жым ыкыи профессиональнэ гъэсэн-
гъэм ямылытыгъэу ахэм уяплынклэ,
зэбгъэпшэнхэклэ гэшлэгъоныгъэ. Теа-
трэм ильэс пчъагъэрэ щылэжыагъэхэри,
кычлэхьагъахэри, актер сэнэхьатым
джы зыфэзыгъасэхэрэри зы бын уна-
гъоу сценэм зэдэтытыгъэх. Лъэпкэ
театрэм иактер нахьыжхэу Зыхьэ За-
урбий, Хьэтхьаклэм Аскэрбий, Зыхьэ
Мэлайчэт, Уджыхьу Мариет, Кушъу
Светлан, Кукэнэ Мурат пчыхьээхахьэм
иклэх дахэу кызэфашыжыгъ. Адыгэ
гушылэжым кызыэрилоу, «жыи уимылэу
клэ уилэштэп». Артист нахьыжхэр
Лъэпкэ театрэм ылачлэу, ипкьэу зэрэ-
щытхэр Ацумыжэ Рустам гушылэу ахэм
афигъээзэхэмклэ кыгъэшшыпкыжыгъ.

Гуфэбэныгъэ хэлъэу пчыхьээзэхьэр
кыуагъэ, мэфэкыр дахэу хагъэунафыкыгъ.

ТЭУ Замир.

Чыплэ нэкл имылэжыу цыфхэр ащ
кыщызэрэгъоигъэх. Адыгеим иана-
хьыжэ театрэхэм кьащыублагъэу еджа-
плэхэм ащызэхэщэгъэхэм анэсыжыу а
зы сценэм актер «зэмышьогъухэр»
кызэдэтыгъагъэх. Ямышыклэ кьэгъэ-
лэгъоныр фойем щаублагъ.

Пчыхьээзэхьэм изэхэщаклоу, АР-м
итеатральнэ объединение (Лъэпкэ теа-
трэр, Урыс драматическэ театрэр), АР-м
и Камернэ музыкальнэ театрэ, Тэхьутэ-
мыкыое районым идраматическэ ныб-
жыклэ театрэу Ахэджэго Мэджыдэ ыцлэ
зыхьырэ, АР-м искусствэхэмклэ икол-
ледж, Джджэ районым игурыт еджаплэу
N 7-м ыкыи Адыгэ-лэ игурыт еджаплэу
N 4-м ащызэхэщэгъэ клэлэеджэкло теа-
трэхэр кьэгъэлъэгъоным хэлэжыагъэх.

Цыфхэм сыд кьащышыгъэм, зэкьо-
тынхэ, лэпылэгъу зэфэхьунхэ зэрэфаем,
хымэ лыуз зэрэмыхьурэм афэгъэхыгъэ

усэм актерхэр фойем кыщеджэхэу
аублагъ, рок-оперэу «Юнона и Авось»
кыхэхыгъэ пычыгъор кьалозэ кьэгъэ-
лэгъоным кьеклолагъэхэм ахэтхэу
залым адычлэхьагъэх. Сценэр кьагъэ-
ушлункли дэбыбээрэ кьэрэхуэм яныб-
жыкыу фыжхэр кытырагъэхьагъэх.
Залым члэсыгъэхэр кьэтэджыгъэх, кьалэу
Красногорскэ кыщыхьу гъэ тхьамклагъоу
театрэм и Дунэе мафэ икьэгъунафыкы
зыфызэклахьагъэм хэклодагъэхэм зы
тактыкьэр афэшъыгъуагъ.

АР-м и Камернэ музыкальнэ театрэ
кышыгъэ едзыгъомклэ кьэгъэлъэгъоныр
кызылаухыгъ. Сценэм кытэхьэрэ ар-
тистхэм пэрытныгъэр якласэу зэрэзэ-
нэкьокыухэрэр сэмэркьэу хэлъэу ахэм
кьагъэлъэгъуагъ.

АР-м культурэмклэ иминистрэу Аульэ
Юрэ театральнэ искусствэм зыщылэны-
гъэ фэзыгъэшъошэгъэ актерхэм ясэнэ-

хьат гуахьо хагъуатэу, цыфхэм зэрэ-
щыклагъэхэр зэхашлэу, гъэхэгъабэхэм
джыри кьафэклонхэу афилуагъ.

УФ-м инароднэ артистэу, Урысыем
итеатральнэ лэфышлэхэм я Союз икьу-
тамэу Адыгеим щызэхэщэгъэм ипашэу
Зыхьэ Заурбий СТД-м клэу кыхэхьагъэ
нэбгырэ 15-м тхылъхэр аритыжыгъэх.
Джащ фэдэу Урысыем культурэмклэ
илофышлэхэм япрофессиональнэ Союз
икьутамэу АР-м щылэм ипашэу Люд-
мила Пузанковам культурэм илофышлэхэу
профсоюзым хэтхэм гъэхьагъэу ашы-
гъэхэм апае щытхьу тхылъхэр зери-
тыжыгъэхэм АР-м итеатральнэ зэхэхэ
ипашэу Ацумыжэ Рустам ахэтыгъ.

Кыхьэгъэщыгъэн фае театрэ зэфэш-
хьафхэм якьэгъэлъэгъонхэр аублэным
ыпэклэ кьашлыгъэ инсценировкэм мэхьэ-
нэ куу зэрэхалхьагъэр. Театралхэмклэ
тын лъаплэу «Золотая маска» зыфилорэр

АР-м и Парламент

Унагъор, ныгъор, тыгъор, кӀэлэцӀыкӀугъор

АР-м и Къэралыгъо Совет — Хасэм мы мазэм зэхэсыгъоу илагъэм, министрэхэм я Кабинет клэщакло фэхьугъэу, унагъом, ныгъом, тыгъом ыкӀи клэлэцӀыкӀугъом афэгъэхьыгъэ республикэ хэбзэгъэуцугъэм зэхьокӀыныгъэхэр щыфашыгъэх.

Унагъом яцэнэрэ ыкли ащ кыкылэпыкlorэ сабий кыххуагэмэ е ыплунэу ыштагэмэ, ащ ыуж мэзпик зытешлэклэ шолпыр лэпылэгъоу сомэ 50000-р фагъэклонэу хэбзэгъууцугъэм нахыпэкклэ итхэгъагъ. Парламентым изэхэсыгъоу кызырэ-цалуагъмкклэ, блэклыгъэ илъэ-сым ишэклогъу мазэ ыклэм нэс пштэмэ, республикэм шыпсэоу ар кызыратыгъэр унэгъо 657-рэ мэхъу.

Джы гъэтэрэзыжынуу депутатхэм зыдырагъэштагъэм сабыибэ зэрыс унагъом ящэнэрэ ыкӀи ащ кыкӀэлъыкӀорэ кӀэлэ-цӀыкӀур кызыхьокӀэ, апэрэ мзэ дэдэм ахьщэр фатӀупщынуу кышшело.

Ны-тыхэу сабыибэ зыплүхэрэм пенсиехэр зэрафагээнэ-фэштүм елхыгэ юфхэми депутатхэр гээтхэ зэхэсыгьом шытегушылагэх. Ащ фэгээхыгэ УФ-м и Правительствэ и Тхв-матэ игуадзэу Татьяна Голиковамрэ Кээралыгэ Думэм и Комитет ипашэу Нина Останинамрэ афэгээзэгэ джэпсальэу агэхэазырыгэр.

Социальнэ политикэмклэ, унагьом илофхэмклэ, псауныгьэм икьэухьүмэнклэ ыки культурэм-клэ АР-м и Парламент и Комитет унагьор гьэпытэгьэным, кьэухьүмэгьэным, псэүклэ амал тэрээхэр етыгьэнхэм, ащ уасэу фашьырэм хэгьэхьогьэным кьэралыгьор льэшэу зэрэпыльыр кьышыхагьэщыгь. Ны-тыхэм япенсиохэм ягьэнэфэн, клэлэ-цыкьлоу кьэхьыгьаклэм зэрэ-пылпльэхэрэ уахьтэрэ страхо-ваниемклэ лофшлэгьэ ильэсхэм ахэгьэхьэгьэныр а пстэүмэ ахэзыгьэ хьугьэ. Ащ фэшл ахэр кьызыцдальтыгьэ гьэтэрэзы-жьынхэр хэбзэгьэуцуцгьом фэ-шыгьэнхэ фаеу алытгэ.

— Федеральнэ хэбзэгэуцу-
гэу шылэм клэлэцлыклоу кьа-
фэхурэ пэлч ыныжь ильэсрэ
мэзихрэ мэхуфэклэ ныр е тыр
зэрэлпылльэср ары ахам яюф-
шлэгэ ильэсэхэм ахакхэрэ.
Етлани, сьд фэдиз сабый уна-
гьом кыхуагэми, зэпстэум-
кли ильэсих нахыбэ стажым
халытэштэп. Зэрэхурэмклэ,
пенсир кьызларэлтэшт коэф-
фициентхэр сабыипллыр ары

Нылэп кыызфалытэу хьурэр,
— кылуаг парламент коми-
тетым ипашэу Наталья Широ-
ковам, джэпсальэу агэхьа-
зырыгэм кытегушылэзэ.

Депутатхэм зэралыгтэрэмклэ,
ащ фэдэу ны-тыхэр клэлэцлы-
кхухэм зышалтыплъэхэрэ уах-
тэм гунапкъэ зэрилэм, коэф-
фициентхэр кыызэралыгтэрэ
шыклэм сабыбэ ялэнэм уна-
гьохэр киггэчэфхэрэп, клэлэ-

цыклум ыныбжь илъэсрэ ны-
кьорэ зэрэхъугъэм тетэу лoфы-
шлэ клонхэр нахь тэрэзэу кы-
хахыным ар фэлорышлэ.

Адыгеим ипарламентариехэм а зепстэур кыдалыгтээ, сабыибэ зыплурэ ны-тыхэм пенсиехэр зэрафагъэнэфэщтым фэхъыхыгъэ хэбзэгъуцугъэм гъэтэрэзыгъынхэр фэшыгъэнхэм клэщакло фэхугъэх.

АР-м и Къэралыгъо Совет

— Хасэр лъэныкъо зэфэшхуафхэм афэгъэхыгъэ законопроектхэм, гъэтэрэзыжынхэм кIэщакIо афэхуыг, ахэм афэгъэхыгъэ джэпсалъэхэр федеральнэ хэбзэ органхэм е Къаралыгъо Думэм икомитетхэм мызуу, мытIоу афигъэхыгъэх. Ахэм ащыщыбэ федеральнэ хэбзэгъуацугъэхэм лъапсэ афэхъуыгъэх.

ХЬ УТ Нэфсэт.

А. Гусев

Уапэ бдзырэм уІукІэжыщт

Шыленыгээр зы чыплэ итэп. Цыфхэр зэхьокых, дунаим зехьожы.
Шылакэри лахь-лахьэу зэхэлъ: гушлуагыуи, гукъауи, кыныгыуи.

Мафэ горэм сиугъоигъэхэр зэхэсыдзыжъхэзэ, лъэпкъ гъэзетым кыхъуапкыгъэ статьям сылукагъ. Ащ илъэс 46-рэ ыныбжэ, сурэтэу итыр 1946-рэ илъэсым тырахыгъ. Мыр кыхъухаутым сурэтым итмэ янахыбэр псау дунаим тетыгъэх, пенсием куагъэхэм, колхозым шылажьэхэрэр ахэтэгъэх. Зэк! плони хъунэу шлэжтыгъэх: силахылыгъэх, тигъунэгъугъэх, аужыпкъэм — цыф дэгъугъэх. Ахэр ары тызыплугъэхэр, гъэсэпэтхыдэ кытэзэуагъэхэр. Тэри ахэр тупчлэжьэгъугъэх, цысэтэхыплэу тилагъ. Ахэм ягушылэ тышоллыкыштыгъ. Статьяр зиягъэр «Социалистическэ Адыгеим» ижурналист плашъу Гьонэжыкыо Тыркубий. лүшэу, губыгъэу, бзэ дахэ лүлэу, зэгъафэгъу гушылу цытыгъ. Чылэм бэрэ къаклоштыгъ, еджаплэм кьедгъэблагъэщтыгъ, ежыри къуаджэм шыц цыф шылагъом, унэгъо зэгъафэгъэмэ яхылылгъэ статьяхэр гъэзетым кыыргъахъэщтыгъэх. Мы статьяри ахэм зэу ащыщ. Ыпэк!э плыгъэ, къэхъуштыр ышлагъэм фэдэу. Тхыгъэм гупшысэ шъхалэу шыпкырыштыгъэр непэрэ мафэм епххыллэн плъэкъышт.

Тирэхъатныгъэ, тишылакӀэ зыгу
темыфӀу шыӀэхэм зао кыта-
шылагъ. Ау Урысыем ицӀыф-
хэм зягъӀуфӀан плӀэкӀыштӀэп.
ХӀэгъӀу заом илӀӀэхъан фӀэдӀу
тиухъумаклохӀэр заом лутых,
мыдкӀӀӀ кӀэнагъэхӀэри зӀрафӀ-
лӀӀӀӀӀӀ ахэм аделӀӀӀ, мӀӀӀӀӀӀ.

Джа лъэхъаным мэхъанэшхо
зилэгъэ лозунгыр джыри кыт-
фэуцугъ: «ЗэкӀэри фронтым пай,
зэкӀэри текӀоныгъэм пай».

Мы сурэтэнь ит цыф шлаго-
мэ, ахэм афэдэмэ кьяклялы-
клогъэ ллэужхэр ары нелэрэ
мафэм заом лутхэр, фронтым
лутмэ адэлэпылэхэрэр, хэгъегур
псэуным пае лажьэхэрэр.

Уафэрэзэн фае хэпгэгур тфэ-
зыухумагьэмэ: фронтым луты-
гьэми, ащ ыкыб шылэжыагьэми,
заом шыфэхыгьэм кьаклэныгьэ
лфыгьэхэр зыплугьэхэми. Са-
пашхьэ иль сурэтым итхэм
кьальфыгьэмэ кьальфыжы-
гьэхэри ежыхэм ягбогу рэкlox,
ерыуаджэ, мыхьун зышлэрэ
ахэтэ, уахьтэу зыхэтэм диштэу
мэпсэху. Зигугьу кьэсшлырэ
тхыгьэр зыфэгьэхыгьагьэмэ
ащыц зы нэбгырэ джыри псау.
Ар илэсхы зыныбжэ пшээшэ-
жыеу ахсыр ары — Бэгьушэ
Сар. Ар зыпшэахьэр Гьонэжы-

кьо Дэхэжэ. Ишъхъэгүсэ заом зыхэкүадэм, ылэ риушхохэу тлысыжыгыгэп. Исабий кызыфигэнэн илэпти, зышылажэрэм зыдишэцтыг. Ащ пае ыгу клодэу кыхэклыгэп, тэ тигүнэгү дэдагэх, ащ сысыгыгуаз. Цыфым ишыулагэх клодырэ. Ар нафэ кыпфэху Гьонэжыкьо Тыркубий истатья үзеджэклэ.

Мы ситхыгъэ цӀэу фӕсшыгъэм гупшысэхэм сафишагъ. Джы къэстхыштым сытегуыцӀнэу сыфӕягъп — гъзетеджэхэм еплӕыкӀу ац фырылӕштыр зэфӕшъхафын ылъӕкӀышт, ау сӕ сыгу кыльтелъдагъыр къэстхышт.

Цыфыгыз горэ пхэлэмэ, заоджы клорэм уимыгэгумэклын плэкыштэт. Еплыклэу шьхадж фырилэр зэфэшъхяф, «Нэккым тетыр кышофыклэ лаз» зэрало. Нафэр нахыбэмэ иомым хэлъыр, кыызэрагурылорэр ары. Ар япсэуклэ кьегэлыагыо. Кла-лэхэм загэбылбыжырэр, ежъежыруу заом маклох. Мыдклэ кьэнагэхэри зэралэклэу адэл-пылэх, агу кьалэтыным пылтых. Аужыпкэм, еджэкло цыклэмэ письмэхэр атых. Дзэклонлмэ ахэр абгашыо дэлъу алыгыых. Ахэм кын алъэгъуми, аклыб дэтмэ ягүмклэ зэхашлэ. Шьхадж

ыльэкыштыр ешлэ — шэф осты-
гэхэр ашых, хытыуухэр ахьэх,
хабзэм зэрэфэлэкйэу дээклөл-
хэр зыми зэрэщимыгаклэхэрэм
емылтытыгьэу цыф кьыззры-
клэхэми афэлэкыштыр ашлэ.

Апэ мы заом клонэу хуыгэмэ кын бэдэдэ альэгуыг. Ар сэзыгъашлэрэр — а дашыгъэхэм силахыылхэри, тигуэнэгуу клал ахэтыгъ. Мыдклэ кышчанагэхэмкли хылыгъ дэдэгъ. Загъэпсэфынэу кызагъаглохэм, янэ-ятэмэ къахэкыгъэх яклалэхэм ащ амыгъээзжынынэу ашъыиыгъэхэр. Ау шлэрэмэ ашыщи зи афэгъэдэлуагъэн. Зэупчыжыыгъэхэм фэдэу кьалоштыгъэр зы: «Сэрмырмэ, хэт клоштыр! Сызхэт клалэхэм сыдэуштыр «сыклоштэн, шьо шыуклы, сэ сыхэкыжы» яслэн слэккына, сышынагъ плонзу!»

Тинасып тиклалэмэ янахыбэр
ахэм зэрэфэлэхэр!

Ячэзыу кьэси, кIалэхэр джы-
ри кIонхэ зэхьум, шьхьадж
ыльэкIыптымкIэ угыогэх, кьа-
шьхьэпэн ашлшыхэрэр афу-
гьоигэх. Сэ шлэкIыштыр ары-
ти, цыльэпэдхэр афэсхьагэх.

Ац ыужы кIалэхэр джыри кIонхэ зэхьум, «агу къэсIэтын, шIу горэ афэсIэн» сIуи сегупшысаг. Тигуызгъу кIэлэцIыкIум янэ есIуаг: «Фээнхэм сIшэрэп, сэ слэкIыштър арыш, нэшэбэгу шIолу, варенье зэфэ-шхьафхэр ястынхэ слэкIышт». Командирыр зырелом хункIэ кыдыштаг. Дгъэхьазыр зэхьум, адрэ гунэгъову зылъэгъуэгъахэ-

ри, хэти фэлъэкълыштымклэ кы-
хэлэжьагъэх. Гъунэгъухэр
адыгэх, урысых, дагъыстаных.
Тызэгуройлоу тызэхэт, тикыни
тихьарй зэдэггочуэ. Ар зымы-
уасэ щылэп! Урысыем ис цыф
лпэккыбэр зыч-зылчэгъоу ты-
зэхэт. Тызэшлэгъэкълодынэу та-
зыфагу кыхьэрэм зи кыдэ-
хьунтэлп!

Джы шуагъэу тшагъэм пса-
пэу кыхэкыгъэр къэслон. Амал
ялэу къэгущыиэнхэ е зыкъара-
гъэлъэгунхэу кыхэкыкылэ,
сэламхэр кытаыхыжы, «тхьа-
шыуегъэпсэу» кытало. Зэкэлэ
хэсэгъэкыш, псапэ кыхэкы-
щтыр зи арэп. Яшхыни яулэшы-
ни щыклагъэ зэрымылэр кыло-
щтыгъ, ау унэм кыкыгъэ ва-
реньер кызылаухымэ, яунэ
зэрэмычыжэр ащкэлэ ашлэщы-
гъэу ало. Шушлагъэр мынми,
псапэ кыхэкымэ, зымыасэ
щылэп. Къэкложыгъэхэу тигу-
нэгъу кIалэм кысйлауагъ: «От-
крывалкэу кыдэплъхьагъэм
ишлөгъэхшо кытэкыгым. Бжы-
ныфщыгъу хьалыгъом теттакъоу
зытшхыкэлэ, тыгу кыдыдаештыгъ».

Мы зор кытгызшылылагэмэ
акылы кыаригэгъотынэу эщи
мафи Тхэм тепъэу. Чыгур зы
сэпэцэ цыкыу закъоу космосым
щесы. Цыфым зы чылэныгъ
иэр. Сыда афэмыхъурэр?!
Тхъагъоба улажьэу, ушхэжьэу,
чылэныгъэм, тыгъэм, жым,
кыбъагъ дахэм, бзым яорэд
уагъэгүшолу дунаим утетыныр!

ХЪАУДЭКЪО Саp.

Сабынгум игъозэ егъэджэкIуагъ

Хьамырзэкъо Нуриет ихъарынащ

Сабым уфэусэшъуныр — Тхьэм кыуипэсырэ шушлагъ... Ащ фэдэкIэ Тхьэр кьетагъ Унэрэкъо Фатимэ Аслан ыпхьум. ИсэнэхьаткIэ хьисапымкIэ ыкIи физикэмкIэ клэлэгъэджагъ, ау исэнау-щыгъэкIэ ар егъэджэкIо-клэлэпIугъ.

Фатимэ клэлэцIыкIухэм апае литературнэ тхыгъэхэмкIэ Дунэе зэнэкъокъоу Жэнэ Къырымызэ ыцIэ зыхьырэ 2022-рэ илээ-сым хэлэжъагъ ыкIи теклоньгъэр кыыщидихыгъ. Ащ ытхыгъэ пшысэ-усэ купэу «Осмэн дунаир зэрэгъашIэ» зыфилорэм апэрэ чIыплэр кыфагъэшъошагъ.

Илээситфым емыхъугъэ тхылъеджэ цIыкIухэм апаеу тхыгъэ. БзэмкIэ гурылогъошлоу, сурэтхэмкIэ лупкIэу, хъугъэ-шлагъэу кылуатэрэмкIэ непэрэ сабыр зылэпищэу, шлогъэшIэ-гъонэу, шэныгъакIэхэр ригъэ-гъотэу, дунаеу тыкъэзыуцухъэрэм нэлуасэ фишлэу щыт. Пычыгъуитфэу зэхэт: «Осмэнрэ лүшмэнрэ», «Осмэнрэ шагубзыухэмрэ», «Осмэнрэ псымрэ», «Осмэнрэ Архимедрэ», «Осмэнрэ уахътэмрэ».

Осмэн цIыкIу дунаеу тыкъэ-зыуцухъэрэм нэлуасэ зыфешы. Ежъ-ежырэу кыугупшысыгъэ джэгуальгъэу лүшмэн игъусэу ошъогум дэбыбае, ылъэгурэр егъэшлагъо: ошъуапцэр мэгубжы, пчыкIэр егъао, псым имо-лекулэхэр егъаштэх, ахэр мезечъэх, пахъэ мэхъужьых... Физикэм илъэужэу тигъашIэ

игушылакIи, ипсынклагы — зэ-клэри нэм кыкIегъэуцо, пшлошъ егъэхъу. Илээсищ зыныбжъ пхьорэльф цIыкIум кырыпплы-зэ Фатимэ ар зэхилъхагъ.

ХЪАМЫРЗЭКЪО Нуриет.

Осмэнрэ Лүшмэнрэ

(Унэрэкъо Фатимэ
ипхьорэльф цIыкIоу
Мырзэ Осмэн
фитхыгъэ усэхэм ащыщ)

**Осмэнрэ лүшмэнрэ
Унэм икIыгъэх,
Непэ джэгунэу
Къэблэчъэм дэкIыгъэх.**

**Осмэн клэлэцIыкIу,
Нэлуасэ зыфэшI.
Мэбзэджэ тIэкIу,
ШыкIаеу зешI!**

**Игъусэ цIыкIур,
Ар хъупхъэ дэд,
ЕшIэ хьисапыр,
Къелю ордэ.**

**Лүшмэн ащ ыцIэр,
Осмэн фиусыгъ.
Ар иджэгупалъ,
Ежъ-ежырэу ышIыгъ.**

**Щэрэхъэр чIилъхъагъ,
Мотор хигъэуцагъ.
Быбынэу, есынэу,
Лүшмэн зэхилъхъагъ.**

**Ар суперлүшэу
Осмэн рихъухъагъ,
Ар супермэнэу
Ащ IэкIэшлагъ.**

**«Орайдэмыр!» елошъ —
мэбыбы лүшмэн.
«Орайдэмыр!» елошъ —
псым есы лүшмэн.
«Орайдэмыр!» елошъ —
ар супермэн.
«Орайдэмыр!» —
маджэ, мэгушIю Осмэн.**

ГушыцIэуж

Унэрэкъо Фатимэ ышIыпхъоу
Хьамырзэкъо Нуриет кытхы-

гъэм сигукъэкIыжъхэр кыгъэ-бырсырыгъэх. Ащ итхыгъэ гу-щылэуж фэшIы сшIоигъоу сы-къэхъугъ.

Сипшашъэ республикэ гим-назиет щеджэ зэхъум, Унэрэкъо Фатимэ физикэмкIэ икIэлэ-егъэджагъ ыкIи икIасс пэцагъ. Лъэшэу ыналэ атыригъэтэу, ипредметкIэ шэныгъэ зэрари-тырэм имызакъоу, ицIыфыгъэ-кIэ клэлэцIыкIухэм зэрафэгумэ-кIырэр кыыхъыщыгъ. Шъачэ и Лъэпкъ парк зыщапIыкIанэу икIасс зерищэгъагъэр икIэлэ-еджакIощыгъэхэм джы нэс агу къэкIыжъы. МэшIокум зэрэгъэ-чэфэу исыгъэх, лүлхъэр тIо зэфашIэу хьакIэщым зы унагъо фэдэу зэдычIэсыгъэх, зекIо гъогум зыч-зыпчэгъоу щызэ-дытетыгъэх — охътэ шлагъо зэдырахыгъ. Еджаплэр къаухы-гъэми, нибджэгъуныгъэр азы-фагу иллынау, зэкIаупчIэнхъу Фатимэ ахэм яушъыищыгъ. Ежъхэми ар шу альэгъуштыгъ, ным фэдэу елпыштыгъэх.

Сэ сшъхъэкIэ сщыгъупшэрэп, я 9-рэ классыр къаухызэ, уры-сыбзэмкIэ ушэтыныр я 5-рэ лицей Унэрэкъо Фатимэ ыналэ зытет классым икIэлэеджакIохэм щаты зэхъум, еджэплэ щагум ыгузэгъу итэу ушэтыным зырызэу кычIэкIыжъыштыгъэхэм ар зэрэжэщыгъэр. Ятелефонхэр, ящыгъынхэр къаритыжъышты-гъэх, псы ригъашъоштыгъэх, ушэтыныр мэклофэ ны-тыхъу щагум кыдамыгъахъащыгъэ-хэм мыгумэкIынхъу арилоштыгъ. Бзылфыгъэ рэхъатэу, нэшIу-гушIоу ар джыри сынэгъу клэ. Пшъэшъэжыер гимназиет кы-чIэкIи Адыгэ къэралыгъо уни-верситетым чIэхъагъэу Фатимэ гъэсэнныгъэм епхыгъэ Iофтхъа-бзэ горэм сыщылуIэкIагъагъ. Ри-гъэджагъэм сызэрэянэр щы-мыгъупшэу ар кыкIаупчIагъ, иеджэн зэрэпIыкIуатэрэр кы-сыгъэIотагъ, ыпэкIэ ригъэхъунэу фэлъэуагъ. Тэ тигуахътэ тезы-гъэджагъэхэри сыгу кыгъэкIэу, Унэрэкъо Фатимэ клэлэгъэджэ шъыпкъэу сыгу кынажъыгъ.

ТЭУ Замир.

Сабым идунэлъэгъукIэ, игупшысакIэ, игумэкI-гугъапIэхэр Фатимэ зэхилэу, гурылогъу афэхъоу афэусагъ ыкIи ригъэ-джагъэх. Уахътэм диштэрэ еклопIакIэ илэу, сабымэ агу рихъырэ хъугъэ-шлагъэхэр ады-гъбзэ гурылогъошлукIэ ытхыгъэх.

Унэрэкъо (Дэхъужь) Фатимэ Шэуджэн районым ит къуаджэу Пшычуу клэлэгъэджэ унагъом кыхъухъагъ. Янэу Аульэ Сани-ят урысыбзэмкIэ, ятэу Дэхъужь Аслан хьисапымкIэ клэлэ-егъэджэу щытыгъэх ыкIи ахэм ясэнахъат Фатимэ кыыхыгъ.

Яунагъо творческэ зэфыщы-тыкIэ илгыгъ ыкIи ащ ыпкъ кыкIыкIэ ицIыкIугъом щегъэжъа-гъэу тхылъхэм яджэным, музы-кальнэ еджаплэм клоним, шах-мат ешIэным уахътэу илэр зэкIэ атыригъэкIуадэщыгъ.

ХьатыгъужьыкIое гурыт еджа-плэр дышъэ медалькIэ кыуухи Фатимэ Адыгэ къэралагъо клэлэ-егъэджэ институтым ифизикэ-хьисап факультет чIэхъагъ. Ин-ститутыр кызыиухыгъэм щегъэ-жъагъэу анахъ цIыкIухэм клэлэ-цIыкIу ыгыплэм Iоф щадишIэнэу ригъажы, физикэмрэ хьисапым-рэкIэ клэлэгъэджэу, зещэкIо шъхъалэу, клэлэгъэджэ зэхэ-щакIоу илээс 37-рэ лэжъагъэ.

Фатимэрэ ишъхъэгъусэу Нур-быйрэ клэлэрэ пшъашъэрэ зэ-дапIугъ. Сабым адыгабзэм илэшIугъэрэ ибаигъэрэ аригъэ-шIэным пае тхылъхъу «Тыджэгъу-зэ теджэ» ыкIи «Лүшыцэ ихъисап» Фатимэ ытхыгъэх. Ащ адыгабзэ-кIэ зэриджэкIыжъыгъэ урыс тхы-дэхэр клэлэцIыкIу театральнэ купэу «Щыгъыжъыем» икъэгъэ-

**Сабым адыгабзэм илэшIугъэрэ ибаигъэрэ ари-
сгъэшIэным пае тхылъхъу «Тыджэгъу зэ теджэ»
ыкIи «Лүшыцэ ихъисап» Фатимэ ытхыгъэх. Ащ
адыгабзэ-кIэ зэриджэкIыжъыгъэ урыс тхыдэхэр клэлэ-
цIыкIу театральнэ купэу «Щыгъыжъыем» икъэгъэ-
лэжъонхэм ахъуцагъэх.**

лэжъонхэм ахъуцагъэх. Илээс пчъагъэм Фатимэ Адыгэ респу-бликэ гимназиет физикэмкIэ клэлэгъэджэу щылэжъагъ, 2022-рэ илээсым ащ илофшIакIэ лыгъэныгъэшхо фашIэу «Урысые Федерациет егъэджэнымкIэ илофшIэ гъэшIуагъ» зыфилорэ щытхъуцIэр кыфагъэшъошагъ. Мэлылфэгум и 25-м, 2023-рэ илээсым игъонэмысэу ащ иду-най ыхъожьыгъ.

хэлъхэр хьалэмэтэу, жэбзэ да-хэкIэ усэм къелуатэ: Архимед изакон шуагъэу хэлъри, уахъ-тэм мэхъанэу илэри.

Фатимэ иусэхэм уасэ нахъ афэозыгъэшIырэр илээсищ зы-ныбжъ сабым игупшысакIи, изекIуакIи клэлэцIыкIу психоло-гием тетэу зэрэгъэпсыгъэхэр ары. «Осмэнрэ шагубзыухэмрэ» зыфилорэ усэм Осмэн цIыкIум игупшысакIи, ишэни, итеплIи,

Тыныдэлъфыбзэ тилъапI

Ныдэлъфыбзэр цIыфым ищылэныгъэ илахъ шъхъалэмэ ащыщ. Ны-дэлъфыбзэм ишIуагъэкIэ лъэпкъыпсэр, лъэпкъ гупшысакIэр мэпытэх, кызэтенэнхэ альэкIы лъэпкъым ишэн-хабзэхэр, илээс мин пчъагъэ-хэм зэлуигъэкIэгъэ игушъхъэлэжыгъэ бай. Ащ ишIуагъэкIэ дунаир зыфэдэр зэтэгъашIэ.

Адыгэ Республикэм адыга-бзэр ятIонэрэ къэралыгъуабзэу иI, ар тиадыгэ чIыгу ыбз, ар ащызэхэтэхы щагум, урамым,

тучаным, еджаплэм, клэлэцIыкIу ыгыплэм.

Адыгабзэм ыкIи тхыбзэм я Мафэ хэгъэунафыкIыгъэным

илээс къэс тэри тигуапэу ты-хэлажъэ. Мы мафэм адыгабзэр пшэным мэхъанэу илэм фэгъэ-хыгъэ зэдэгъушIэгъухэр клэлэ-

цIыкIухэм апае зэхэтэщэх, усэхэр ятэгъашIэ, адыгэ тха-кIохэм ятхыгъэхэм къятэгъа-джэх. ДжэгукIэхэр зыхэт Iоф-тхъэбзэ зэфэшъафхъу клэлэ-цIыкIухэм амышIэщыгъэ клэ горэхэр зыщызэхыхъэрэм ахэтэгъэлажъэх.

Лъэпкъ пэпчъ иI зыми фэ-мыдэ тарихъ, шэн-хабзэхэр, щылэкIэ-псэукIэ. Джащ фэд, иI ныдэлъфыбзэ, иIелфыбэ, итхыбзэ, тэри, адыгэхэм, зыкIэ ахэм тащыщ. БзэмкIэ кытэ-IотыкIы анахъ лъэпкъыжъэу дунаим тетмэ ащыщэу адыгэ-

хэм альапсэ чыжъэу зэрэкло-рэр, лъэпкъым ищылэкIэ-псэу-кIэ. Ары кызэхэкIырэри лъэпкъ-хэм абзэ къаухъумэныр, фэ-сакъынхэр. Тэри зэрэтлэкIэу тыдэлажъэ тыбзэ кызэрэзэтэд-гъэнэщтым, тыныдэлъфыбзэ, тигушъхъэлэжыгъэ зыфэдэр зэрэзэдгъэшIэщтым.

**Кошхъэблэ районымкIэ
къуаджэу Фэдз дэт
клэлэцIыкIу ыгыплэу
«Джэнэтым»
икIэлэпIоу
ПЭФИФЭ Нэфсэт.**

Ветеранхэм аналэ атырагъэты

Адыгэ Республикэм заом, лощлэным, Улэшыгъэ Клуачлэхэм ыкли хэбзэухъумэкло кьулыкьухэм яветеранхэм я Совет изичэ-зыу зэхэсыгъо бэмышлэу илагъ.

Зыныбж хэклотагъэхэм медицинэ фэлэ-фашлэхэр ифэшъуашэм тетэу ягъэгъотыгъэнхэм ыкли лэзэгъу уцхэр алэклэгъэхъ-гъэнхэм илофыгъохэмклэ ветеран организациехэмр хабзэм, социальнэ ухъумэным, псауныгъэр кьэухъумэгъэным иорганхэмр зэрэздэлажьэхэрэм лощтхэбзэр фэгъэхыгъагъ.

Лощтхэбзэм ипэублэм концерт кьэгъэлъэгъуаплэу «Крокус Сити Холл» зыфилорэм кьышхыгъэ тхымыклагъом хэклодагъэхэм зы такыкьэр афэшъыгуагъэх, нэужым лощлэныр аублагъ.

Зэхэсыгъом лощыгъо шхъалэу кьышлэтыгъэм зыхэлплагъэхэм фэгъэхыгъэу кьэгушылагъ АР-м иветеранхэм я Совет итхыаматэу Кьоджэ Аслъан. Социальнэ, медицинэ фэлэ-фашлэхэр, лэзэгъу уцхэр зэрэфэшъуашэу ягъэгъотыгъэнхэр сыдигъуи янэплэгъу зэритыр, кьэралыгъо лэпылэгъур хэмйтэу ар лэныкьорыгъазэу зэшлохыгъэ зэрэмыхъуштым кьыхэкьыклэ фэгъэгъэ кьулыкьухэр ащ кьызэрэхэагъэлажьэхэрэр ащ кьыхыгъэщыгъ.

— Мы уахътэм куп зэфэшъ-хъафхэм ахэхэрэ ветеран нэбгырэ мини 127-рэ зыхэт Советым анахъэу ыналэ зытетыр ахэм ягумэкьыгъохэр зэшлохыгъэнхэр ары. Зыныбж хэклотагъэхэр, пенсионерхэр, ветеранхэр социальнэу кьэухъумэ-

лэшыгъэ Аслъан

гъэнхэ фэе цыфхэм ащыщых. Сыда плэмэ мы купым хэхъэхэрэм статус я, хэгъэгум ыпашхъэ гъэхъагъэхэр щырялэх, кьэралыгъом иэкономикэ ыкли икьэухъумэн ялахышлэу хэлъ, гущъхъэбайныгъэр гъэпытэгъэным, кьыткьэхъухэрэ лэужхэм яхэгъэгум шлэу алъэгъоу кьэгъэтэджыгъэнхэм фэлорышлэх, — кьылуагъ Кьоджэ Аслъан.

Зэфэхысыжь плалъэм кьыклоц ветеранхэм (пенсионерхэм) ящылэклэ-псэуклэ ауплэ-

кьыгъэ ыкли социальнэ фэлэ-фашлэхэр нэбгырэ 1058-мэ — унэм, нэбгыри 127-мэ — станционарым щафагъэцэкьлэнхэу афагъэпсыгъ. Джащ фэдэу социальнэ фэлэ-фашлэхэр языгъэгъотырэ учреждение 16-у лощлэнымклэ ыкли социальнэ хэхъоныгъэмклэ, псауныгъэр кьэухъумэгъэнымклэ министрствэхэм ахэхъэхэрэм зыныбж хэклотагъэхэм лощлэнуу адызэрэхъэрэм игъэклотыгъэу зэхэсыгъом щытегушылагъэх.

Кьэлогъэн фэе, зэрэ Урысые фэдэу Адыгеим иветеранхэм ыкли пенсионерхэм апае маклэ лощтэу щызэшлэухырэ. Мы ауужырэ илэсхэм ветеранхэм ящылэклэ-псэуклэ изытет нахышлэу шыгъэным епхыгъэ правовой актхэр аштагъэх. Пенсионерхэр кьалэтынхэм, зыныбж хэклотагъэхэм ясоциальнэ фэлэ-фашлэхэр зыщагъэцэкьлэ гупчэхэм зарагъэушомбгъуным, пенсионерхэм ащыщхэм япенсиехэм тегъахъохэр афэшлыгъэнхэм тилэшхъэтетхэм аналэ тырагъэты. Джащ фэдэу Хэгъэгум зэшом Теклоныгъэ кьызыдакыгъэм ыкли нэмыкь мэфэкьхэм япэгъоклэу заом хэлэжьагъэхэм,

зыныбж хэклотагъэхэм гумэкьыгъоу ялэхэр нахь маклэ хъугъэхэу пфэлэштэп, япенсие маклэ, афикьурэп. А зыр ары ахэм кьэклуаплэу ялэр. Гъомылапхъэхэм, псэуплэ-коммунальнэ фэлэ-фашлэхэм, лэзэгъу уцхэм ауасэ кьазэрэхэхъорэм лэшэу егъэ-гумэкьы, сыда плэмэ пенсионерхэм янахыбэм гъот маклэ я. Бэмышлэу тикъэралыгъо пенсионнэ зэхъокьыныгъэхэр щыклуагъэхэм, пенсионерхэр ренэу индексация ашлэхэм, гумэкьыгъохэр джыри щылэх. лощлэнуу ыкли мурадэу тилэр бэ. Пшэ-рылэхэр игъом ыкли икьоу зэшлохыгъэхэу хъунхэм, зыныбж хэклотагъэхэм псауныгъэ ыкли щылэклэшлэу ялэным тыпылэным фэе, ащкьлэ тэ кьыттефэрэр дэх имылэу дгъэцэкьлэшт, — кьылуагъ Кьоджэ Аслъан.

Сыд фэдэрэ лэныкьокьлэ Адыгеим и Лышхъэу Къумпыл Мурат, Къэралыгъо Советыр — Хасэр, министрхэм я Кабинет ахэм кьотэгъу кьазэрэфэхъухэрэмклэ зэрэфэрэзэхэр Советым итхыаматэ лощтхэбзэм икьлэхым хигъэунэфыкьыгъ.

Зэхэсыгъом хэлэжьагъэх АР-м и Къэралыгъо Совет — Хасэм и Тхыаматэ игуадзэу, Урысыем и Лышхъэу Цэй Эдуард, лощлэнымклэ ыкли социальнэ хэхъоныгъэмклэ министрэу Мырзэ Джанбэц, псауныгъэр кьэухъумэгъэнымклэ Министерствэм илофышлэу Мария Холодовар, лэпкь лощхэмклэ, лэклэб кьэралхэм ащыпсэурэ тилэпкьэгухэм адырлэ зэхъоныгъэхэмклэ ыкли кьэбар жугъэм иамалхэмклэ и Комитет итхыаматэу Шхъэлэхэу Аскэр, район ветеран организациехэм ялыкьлэхэр.

Ящылэныгъэклэ шхъэклафэ кьэзылэжыгъэ цыфхэр зэфэ-зыщэрэ Советэу мыр зэрэщытыр кьышхыгъыгъэ пстэуми кьыхагъэщыгъ. лощтэу ышлэрэм мэхъанэшом зэрилэр, ныбжьыклэхэм дзэ-патриотическэ плуныгъэ тэрэз ягъэгъотыгъэным иамал зэрэрихыплэрэр, республикэм щыпсэурэ лэпкьхэм азыфагу илэ зегурылэныгъэр гъэпытэгъэнымклэ яшлэуагъэ кьызэрэкьлэрэр кьылуагъ.

лэшыгъэ Аслъан

Чыгъ зэлумыклэ щыл нахь цыф зэлумыклэ щылэп

Гъэсагъэмэ кьызэраушыхъатырэмклэ, нэбгырих алалэ зыуубытыклэ, дунаим тет цыф пстэуми алалэ уубытыгъэу плытэн плэкьышт. Ар шыпкьэн фый.

Зы хъугъэ-шлагъэ горэм икьэбар кьэстхынуу сыфай. 1973-рэ илэс. Бжъэдэгъухэр ебэныгъэхэу помидор кьагъэклэ, ащэ-нэу машинэ ин аубытышъ, Урысыем икьалэ горэм ащэ. Тэри, тэуехэмклэ, тызэхэхыи, машинэр тыушъи, Москва тынэ-сыгъ. Кьэлэ цыпэм шоферым тыкьышыргъэклэ, троллейбусэу тызэрытисхъащтым иномер кьытилуи, еж бэдзэрэу тызда-клорэм помидорыр ышагъ.

Нэбгырэ 12 тэху. Нью хъа-зырхэри, нахь ныбжьыклэхэри

кьытхэтых. Сэ систудент. Троллейбусэу кьылухъагъэм нэбгырэ зытлэу нахь исэп, зэкьлэми ты-тысыгъ, гушылэным дэтыублагъ. Ыклэклэ ыкьыб кьэгъэзагъэу шхъаныгъупчэм иплэуу щыт пшэшъэжыер зэу кьызэплэ-кьыгъ. «Зэ тлэклэу шыулас, ты-цыхъан ашлэшышт, мары пшэ-шэу цыкьлэуи кьызэдгъэплэ-кьыгъ», — сылагъэ.

Сэ анахь благъэу сышысыти, пшэшъэу цыкьлэу кьылыкьлэуи, кьыскьлэрыхъагъ.

— Тыдэ шъукьыкьлэу? —

ылуи адыгабзэкьлэ кьэупчлагъ. «Тэуе тыкьэклэ», — ылуагъ ташыщ горэм.

А лэпхъаным тыхэку исыгъэ адыгэхэри лэшэу зэхэхъэхэу щытыгъэпти, сэ кьэслуагъ:

— Тэуе ымышлэрэнкли хъун. Тэ Адыгэ хэкум тыкьэклэ.

— Ар тыдэ щыл? — ылуи гүлэзэ кьэупчлагъ.

Мыщ дэжым кьызгурылуагъ лощым хэхъухэрэр. Адыгэхэр зыщыпсэухэрэри, зэрэпсэухэрэри кьыфэслотэу. Еж сеупчыгъ кьыздыкьлэрэмклэ.

— Сэ Сирием сыкьыкьыгъ, — ылуагъ пшэшъэу ныбжьыклэ цыкьлэм. — Москва дэт медицинэ институтэу N 1-м сыщэ-джэ. Еджапкьлэр сятэ сфитыгъ. Сятэ тучанитлу ил.

— Гушылэным тыхилэса-гъэшъ, пцли сыкьыкьлэупчлэрэп, — сылагъэ.

— Сэ сцлэр Хъурет, Дамаскэ тиунагъокьлэ тыщэпсэу.

Ащ дэжым троллейбусыр кьэуцугъ, пшэшъэу цыкьлэу иплэи «Мыр сэ сиуцуплэ, сыгужъо хъу-щтэп», — ылуи, кьызэплэклэуи зыкьыжыгъ.

Тэри хъугъэм бэрэ тытегу-щылэжыгъ. Мы хъугъэ-шлагъэр бэми кьафэслотэу.

... Илэс 45-рэ фэдиз тешлэ-жыгъэу адыгэхэри нахь зэхэхъэхэу, шлоигъоныгъэу зилэхэри ячлыгъужъ кьэкложыны амал ялэ хъугъэ. Ащ фэдэу Сирием кьы-

кьыжыгъэ горэм зэ гушылэгуу сыфэхъугъэу мы хъугъэ-шлагъэр фэслотэу.

— Дамаскэ адыгэу дэххэр нахыбэм зэрэшлэх, ори пшлэнкли хъун, — сылагъэ.

Гушылэгуу сыфэхъугъэр лу-гушылуи, кьылуагъ: «Ары, тил ащ фэдэ врач, ар джыри мэлэжъэ, лэзэ дэд».

Ащ фэдэ клэпкьыкьлэу зилэ хъугъэр сымыгъэшлэгъон слэ-кьыгъэп. Сирием кьыкьыжыгъэ адыгэхэр, мы зигугъу кьэсшы-гъэ бзылфыгъэр зышлэрэ горэ кьышхъэхэм, сышлэпэлу, фэшъулотэж. Сэлам гуапэ зэрэсхыжыерэри сфешъуложъ, чыгъ зэлумыклэу щыл нахь цыф зэлумыклэу щылэп. лэпэуытыхэу сшыштымэ апэрэ лэпэуытыр Хъурет дэсшыгъэу сэлъытэ.

ХЪАУДЭКЪО Сар. кь. Мыекьуапэ.

Дзюдо

Хагъэунэфыкырэ чыпыш

Къэрэщэ-Щэрджэс Республикэм дзюдом-кIэ и Федерацие ипрезидентыгъэу, СССР-м спортымкIэ имастерэу Арасул Атабиевым ишлэжь фэгъэхыгъэ я XX-рэ Урысые зэнэкьокьухэм Адыгеим испортсменкэхэм хагъэунэфыкырэ чыпыш къащыдахыгъ. Зыныбжь илэс 23-м шомыкыгъэ клалэхэм ыкIи пшъашъэхэм заушэтыгъ.

Щэрджэскалэ щызэхашъгъэ турнирым тиреспубликэ щыц нэбгыри 9 хэлэжыагъ. Хагъэунэфыкырэ чыплэхэр къыдэ-зыхын зылэкыгъэхэр пшъашъэхэр ары. Олимпийскэ резервым испорт еджаплэу Кобл Якубэ ыцIэ зыхырым зыщызыгъэсэхэрэ Татьяна Шаталовамрэ Анастасия Коржовамрэ теклоныгъэр къыдахыгъ. Ящэнэрэ чыплэр фагъэшъ-шагъ Камилла Дзагаловам.

Апэрэ ыкIи ятIонэрэ чыплэхэр къыдэзыхыгъэхэм Урысыем изэнэкьокьу ифинал едзыгъоу къалэу Красноярскэ щыкIощтым хэлэжъэнхэу фитыныгъэ я.

Кушъхъэфэчъэ спортыр

Мыекъуапэ щыкIуагъ

Кушъхъэфэчъэ спортымкIэ Мыекъуапэ ипервенствэ мы мафэхэм республикэм икьэлэ шъхьалэ щыкIуагъ.

Къырым Урысыем къызэрэхэжыагъэхэм ихэгъэунэфыкынын ар фэгъэхыгъагъ. Юфтыабзэм клэщакло фэхъугъэх Мыекъуапэ физическэ культурэмкIэ ыкIи спортымкIэ и Комитетрэ кушъхъэфэчъэ спортымкIэ олимпийскэ резервым испорт еджаплэрэ.

Илэс 11 — 16 зыныбжь спортсмени 140-рэ хагъэунэфыкырэ чыплэхэм афэбэнагъэх. Теклоныгъэр къыдахыгъ Александр Маисеенкэм, Демид Тихоновым, Вадим Ларичевым, Дарья Маисеенкэм, Светлана Алексеевам ыкIи Анна Ашеуловам.

Зэхэзыщыагъэр ыкIи къыдэзы-гъэкIырэр: АР-м лъэпкэ Юфхэм-кIэ, IэкIыб къэралхэм ащыпсэурэ тилъэпкэ-гъухэм адырIэ зэпхы-ныгъэхэмкIэ ыкIи къэбар жъугъэм иналхэмкIэ и Комитет
Адресыр: 385000
къ. Мыекъуапэ,
ур. Крестьянскэр, 236

Редакциер зыдэщыIэр: 385000,
къ. Мыекъуапэ,
ур. Первомайскэр, 197.
Телефонхэр: приемнэр: 52-16-79

Редакцием авторхэм къаихырэ А4-кIэ заджэхэрэ тхьапэхэу зипчъагъэкIэ 5-м емыхъухэрэр ары. Сатыхэм азыфагу 1,5-рэ дэлъэу, шрифтыр 12-м нахъ цIыкIунэу щытэп. Мы шапхъэхэм адимыштэрэ тхыгъэхэр редакцием зэкIегъэкIожыхъ.
E-mail: adygvoice@mail.ru

Зыщыаушыгъыгъэр: УФ-м хэутын ЮфхэмкIэ, телерадиокъэтын-хэмкIэ ыкIи зэлъы-IэсыкIэ амалхэмкIэ и Министерствэ и Тemyр-Кавказ чIыпIэ гъэlorы-шIапI, зэраушыгъыгъэ номерыр
ПИ №ТУ23-00916

Зыщыаушыгъэр АО-у «Полиграф-ЮГ», 385000,
къ. Мыекъуапэ,
ур. Пионерскэр, 268

ЗэкIэмкIи пчъагъэр 4122
Индексхэр П 4326 П 3816
Зак. 551

Хэутыным узчыкIэтхэнэу щыт уахътэр Сыхъатыр 18.00
ЗыщыкIэтхэгъэхэу уахътэр Сыхъатыр 18.00

Редактор шъхьалэм ипшъэрылхэр зыгъэцакIэрэр Тэу З. Дз.

Пшъэдэжыжъ зыхырэ секретары ЖакIэмыкьо А. З.

Гандбол

ТеклоныгъэкIэ пэшlorыгъэшъ едзыгъор ыухыгъ

Урысыем ичемпионат и Суперлигэ хэлэжъэрэ «АГУ-Адыифым» зэнэкьокьум ипэшlorыгъэшъ едзыгъоу къыдхэлъытэгъэ аужырэ ешлэгум теклоныгъэр къыщыдихыгъ.

дэхэм язэлукIэгъухэр гъэшлэгъонэу, теклоныгъэр къыдэзыхыщтыр къэшлэгъуаеу маклох. Мызыгъагури ащ фэдагъ. Апэрэ таймым Адыгеим игандболисткэхэр зэ нылэп пчъагъэмкIэ хьакIэхэм апэ ишъынхэ зальэкыгъэр. ЯтIонэрэ таймыми теклоныгъэм нахъ пэ-благъэр къыбгурылIонэу щытыгъэп. Ау «АГУ-Адыифым» икапитанэу ыкIи икьэлэпчъэлутэу Людмила Баскаковар цыхъэшлэгъоу зэрешлагъэм ишлуагъэкIэ тигандболисткэхэм 27:25-у зэлукIэгъур къахыгъ. Тикомандэ иешлэкIо анахъ дэгъоу къыхагъэ-щыгъэр Екатерина Терлецкаяар ары, ащ гъогъуи 10 Iэгуаор къэлапчъэм дидзагъ.

Купэу «Б-м» хэт командэхэр зыдэщыт чыплэхэр ыкIи очко пчъагъэу рагъэкъугъэр:
1. «Звезда» — 37.
2. «Динамо-Синара» — 36.
3. «Ставрополье» — 19.

4. «АГУ-Адыиф» — 18.

5. «Луч» — 8.

6. «Университет» — 4.

Джы финал едзыгъор рагъэ-жъэщт. Ащ къыдхэлъытагъэу

мэлыльфэгум и 21-м Адыгеим икомандэ «Университетым» Iу-кIэщт, ешлэгур Мыекъуапэ щы-кIощт. «АГУ-Адыифым» зэкIэмкIи зэлукIэгъуи 6 илэщт.

«АГУ-Адыиф» (Мыекъуапэ) — «Луч» (Москва) — 27:25.
Командэхэм ахэт ешлэкIохэм якъэгъэлъэгъонхэр:
«АГУ-АДЫИФ»: Терлецкая — 10, Миловар — 4, Томилиар — 3, Коваленкэр — 3, Кобл — 3, Алексеевар — 2, Бондаренкэр — 1, Болоба — 1.
«ЛУЧ»: Федосовар — 7, Федоровар — 4, Крупенниковар — 4, Доильницинар — 2, Махневар — 2, Комковар — 2, Валгузовар — 1, Черняевар — 1, Смирновар — 1.
Хабзэ зэрэхъугъэу, мы коман-